

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DÍJZATNAK.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Országgyűlési tárgyalások.

(Sr.) Évek óta nem tárgyalt a képviselőház oly nyugodtan, gyorsan és oly hasznos dolgokat, mint most. Ez az öt heti ápril-májusi ülészek több eredményt fog felmutatni, mint ez országgyűlés eddigi összes működése. Már csak az is, hogy az árvíz kérdések elintéztettek, hogy a vízszabályozási társulatok reformja lón foganatba véve, hogy egy erdőtörvény jó létre és a magyar nyelv oktatásáról szóló törvény ennek a rövid ülészeknek lón eredménye; hogy most egy előkészítés végső stadiumában levő „beszállásolási törvényt” és kisbirtokosok földhitelezését, melyek létrejöttére szintén van remény, ne is emlitsük, ismételjük, már csak a fentebb elősorolt tényleges, pozitív haszonnal járó eredmények oly fényes bizonyítást tesznek a képviselőház munkaerőjéről és képességéről, hogy csak azt sajnálja az ember, hogy ilyen bizonyítványt többször, állandóan ki nem állít magáról, mert biz azt megtehetné és akkor bizonyára nem lehetne beszélni a parlamentarismus süllyedéséről, tekintélyének hanyatlásáról, sőt a nép hanyatlásáról sem; mert legalább a törvényhozás mindent megtenne ennek megakadályozására.

Igaz ugyan, hogy az idegrázó jeleneteket és cifra frázisokat kereső ellenzéki lapok most ugyancsak siránkoznak, haragúsnak azért, hogy még a rendőrbíráskodásról szóló törvényjavaslat is ki van tűzve tárgyalásra és mégis mondják, miért? Mert a nagy dictiókhoz nincs figyelem, sem türelem. Ezt maga Szilágyi Dezső mondta és tökéletesen igaza van; mert úgy megundorodott már (végre-valahára) a t. ház is a magas politikától vagy a cifra frázisfont dictióktól, hogy — a mint az erdőtörvény tárgyalása bizonyítja — tud ugyan minden §-nál beszélni, érdemlegesen, részletesen megvitatni, még oly dolgot is, mely kétszer ment át az előkészítő tárgyalás minden retortáján; és ezt tenni kötelessége; de absolute semmi kedve nincs hosszas dictiók hallgatására. És ez a Szilágyi Dezső-féle embereknek sehogy sincs inyökre; mert ha ok 1—2 óra hosszát nem csavarhatják hallgatóik figyelmét sophismáik csavarjára úgy, hogy „Conticuere omnes intente que o tenebant” — akkor nincs tárgyalás, akkor panaszkodnak az elcsúszásról, pedig igen szomorúan tapasztalja Magyarországon éppen az utóbbi 12 év alatt, hogy a „nagy” parlamenti beszédek nem mozdították elő ügyeit.

Nem akar ez sem a figyelmetlenség, sem a felületesség vagy lelkiismeretlen tárgyalás apológiája lenni; de mi még abban nem látjuk e bűnök egyikét sem, hogy rég előkészített, hosszas, szakbizottságokban letárgyalt javaslatok nagyobb erőfeszítés nélkül tárgyalatnak le a plenumban, mert erdőtörvény és rendőrbíráskodásról szóló törvényjavaslat csakugyan nagy „debatter” beszédekre nem alkalmas és azt csakugyan tapasztaljuk, hogy mikor szakaszerű tárgyalás van, akkor egészen más emberek szerepelnek, mint akkor, mikor „nagy” dictiókat kell tartani. A pártok „lumeni” pl. gr. Apponyi, Szilágyi Dezső, Pulszky, Simonyi Ernő, Helfy a §§-ok tárgyalásai közben hallgatnak; csak mikor a „nagy” politika összes szalmáját kell csépelni, akkor tartanak óráig tartó nagy szónoklatokat; nem tudjuk, hogy az országnak vagy maguknak nagyobb hasznára és dicsőségére-e?

A mi pedig a t. ház legújabb hangulatát illeti, mi ebben nem hogy megérteni való találnánk, csak elismeréssel viseltetünk iránta; és biztosíthatjuk a t. honatyaikat, hogy sokkal düvösebb dolgokat cselekesznek, mintha mindig a „nagy” politika, kis nemzeteknek különben sem sok hasznót hajtó taposó malmába állának be fényes dictiókkal; mert törvényhozókká tették őket választóik, hozzanak tehát törvényeket és ne üres dictiókat, fényes interpellációkat.

És a dolgok jelenlegi stadiumával annyira meg vagyunk elégedve, hogy nem is igen akarjuk kutálni az okokat, melyek a t. ház ezen hangulatát előidéztek, mert azt már előre is in abstracto meg kell jegyezni, hogy minden parlamentben a hangulatot, vagy ha jobban tesszük, a temperamentumot az ellenzék csinálja. Mert a többség bizonyára nem fog még csak dictiókkal sem akadályokat gördíteni az általa híven támogatott kormány működése elé, sem a kormányzásban, sem a törvényhozásban, sem a bel- sem e külpolitikában; ha tehát eddig nálunk olyan volt a hangulat és a vérmérséklet, hogy minden egyéb lehető volt, mint a száraz parlamenti tárgyalás, a codificatio, e miatt bizony az ellenzéknek lenniék kénytelenek vádolni, a mi pedig most nem illelék, mert most már éppen az ellenzék higadtabb és nem dictiozó része nyújt segédkezet arra, hogy a tárgyalások sikeressé legyenek. Igaz ugyan, hogy a mult szenvedései által ösztönözötve, hajlandó lenne az ember vizsgálni az okokat (p. o. kedvezőbb hitteles külpolitikai viszonyok), melyek az ellenzékot így megpuhíták; no de ebben is bizonyoszenre hányás lenne; jó lesz tehát ezzel iselhallgatni és egyszerűen constatalni azt

a tény, hogy — a parlament derekasan, szorgalmasan dolgozik!

— A bányavidékek országgyűlési képviselői tegnapelőtt déli 12 órakor megjelentek a képviselőház miniszteri szobájában Szapáry Gy. gróf pénzügyminiszternél, Zsigmondy Vilmos vezetése alatt, a kincstári bányász és bányászattal rokon munkások s altszék nyugdíjszabályzatának javítását kérelmezvén. E nyugdíjszabályzat 1780 óta áll fenn változatlanul s oly szűkmunkán és jelen viszonyoktól annyira elütően gondoskodik a bányász munkásokról, hogy egy egész bányamunkás 40 évi szolgálat után 16 és fél krajczár napi nyugdíjban részesül, az árvája pedig csak 3 és fél krajczárt kap. E kérdésben már törvényt némi kezdeményezés a nyugdíjszabályok javítása érdekében, de 1874. óta megakadt s jelenleg szünetel az ügy. A pénzügyminiszter igen előékenyen fogadta a képviselőket, s megígérte, hogy e kérdés kedvező elintézését halaszthatatlan kötelességének ismeri. A küldöttségben jelen voltak Zsigmondy nádor Grünwald Béla, Gyurgyik Gyula, Halassy Gyula, Hegedűs Sándor, Lázár György, Lehoczy Egyed, Pogány Károly, Probstner Arthur, Stoll Károly és Tisza László.

KÜLFÖLD.

Az angol-afgán béke megkötését az előzetes feltételek alapján a „Daily Tel.” bizonyosnak mondja és hozzá teszi: „E nagy és szerencsés eredmény akkor jött létre, midőn nagy szükség van politikai nyugalomra, hogy a figyelem egészen India belügyeire és főleg pénzügyeire legyen fordítva. India pénzügye azonban nem oly ügy, melyet elégségtelenkedő módon tárgyalhatnának. A dolgok általános helyzete erőlyes és bős aciót követel, semmi esetre sem igazolja az „orditotást” és India elég jól fogja magát érezni, hanem teszik pártbarozok színhelyévé.”

Ugyanez egyben írja a „Times”, hogy az angol-afgán békefeltételek közzététele megszüntette legfőbb okát ama aggodalmaknak, melyek az utóbbi időben Anglia indiai politikája iránt nyilvánultak. Míg a háború czéljai el nem értek, lehetetlen volt szemügyre venni ama nehéz feladatokat, melyeket az angol indiai államférfiaknak a belügyekre vonatkozólag megoldaniuk kell. — Jakub khán megbódolása eloszlatja a benszültöket netalán kétfelét, hogy az indiai kormány hatalma képes-e tekintélyének mindenütt érvényt szerezni. India biztosított magának oly északnyugotti határt, mely kapuját maga őriz és nem kell többé magát megbízhatlan kapuőrök hüségére bízni. De még több is írtott el. Az indiai kormány bebizonyította a határos országok fölötti erkölcsi és anyagi tulsulyát és ez által meg is szilárdította azt. Elérkezett végre az idő, mi-

dőn tényleg megszűnnek tekinthető egyike am három kiválóan zavaró befolyásoknak, melyek zavarólag hatottak az indiai pénzügyekre. Ezek: a háború, éhség és erkölcsi hanyatlás.

A képviselőház ülése.

— Május 24. —

A rendőri büntető törvényjavaslat tárgyalását kezdte meg ma a képviselőház. Madarász József kijelenti, hogy sokkal tanácsosabbnak tartaná, ha e javaslat a jövőülészekben tárgyalatnék. Különösen azon indokból, mert szőlő épen ezen törvényjavaslatban kívánna intézkedéseket tenni az uzsorások üzelmei ellen. — Pulszky Ágost a beszállásolási törvényjavaslatnak tárgyalását sürgeti a rendőri büntető törvénykönyv előtt, mert ez ha megalkottatik, különben sem fog egy ideig érvénybe lépni, a beszállásolási törvény létrejötte pedig valóságos közhajt köpez. — A ház Tisza m. elnök rövid felszólalása után elhatározza, hogy a rendőri törvényjavaslat tárgyalását megkezdi. Tóteszky István előadó röviden ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. — Lesko István elfogadja a törvényjavaslatot, de kíváncsának tartaná, hogy abba különösen a részegség megbüntetésére intézkedések is vétessenek fel, mert nálunk a részegség napirenden van, a korszmák épen vasárnap vannak tömve, s ekkor követetnek el részegek által a legvérengzőbb kihágások. Mocsáry Lajos nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert azt szabadsággellenes irányzatnak tartja, s annyiban sérti a törvényhatóságok önkormányzati jogát. Baross Gábor a javaslat elfogadását ajánlja a rendőrség szervezését sürgeti. — Pauler Ti-vadar miniszter általános szempontokból fejtegeti a törvényjavaslatot. Rendőri megelőző intézkedésekről levén szó, természetes, hogy ezen intézkedések bizonyos feszélyező hatással bírnak, de ezért nem lehet e törvényjavaslatot reactionarius irányzattal vádolni, mert az jogfejlődésünkkel s a további intézményeinkkel kapcsolatban van. A mi a részegeskedés büntetését illeti, megjegyzi, hogy erről van a javaslatban intézkedés s a büntetés maximuma 25 frtra szabatik. Súlyosabb büntetést hazai viszonyaink között nem hisz alkalmazhatónak. A mi a rendőrség szervezését illeti, ennen szükségét elismeri, de nem tartja azt a jelen tárggyal összefüggőnek, minthogy e törvényjavaslat csupán a rendőri kihágások megbüntetésével foglalkozik. Ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. A törvényjavaslat általánosságban elfogadtatván, a részletes tárgyalás megkezdett. — Az 1. §-nál elvetetteti Irányi azon módosítása, hogy a községek által alkotandó szabályrendeletek áthágásának büntetése is kimondassék.

Madarász József módosítványt indítványoz, mely szerint a miniszter csak rendkívüli ese-

Népet, jogát mely védni tudja,
Békében úgy, mint vér-csátán,
Pórt nyerve, békejobbott nyújta
A százados vizsály után;
S hangoztatván a Moriamur-t,
A trónhoz mint egy ember állt,
Míg Európa tapsolt, s bámult
Hű népet a szeretet királyt!

Oh nézz le ránk, Dicső, egedből,
Lásd ezreink' szobrod körül!
Dobbanjon porladó szived föl
S eszméid győzelmén örülj.
Mi álmaid' valóra váltjuk,
Föllaljuk mit te keresél;
S eskü a szó, melylyel kiáltjuk:
Nem halt meg Eötvös, Eötvös éli!

Szász Károly.

EGY FIATAL ASSZONY

EMLEKIRATAI.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

Ti boldog leánykák, kiket a végzet megáldott jó apával, ki küzdök, fut, fáradságnapot, hogy családjának megszerezhesse a mindennapi kényelmet, nyugodalmat; szerető édes anyával, kinek szelid kezei paradicsommal varázsolják rejtett otthonotok magányát; bizalmas testvérrel, ki előtt leplezetlenül fölárthatjátok ártatlan sziveitek apró s előtettek mégis oly fontos titkait; — ti boldog, édes, boldog leánykák, tegyétek össze kezeite-

Hirdetési díjak

Hatásor hasábozott garmond sor vagy annak bere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 86.) Hasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest Hasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldbergo A. V. hirdetések felvételi irod Budapeston Szorvitár 5. sz.

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. ártandó.

tekben hozhatna szabályrendeletet. — A ház a §-t változtatlanul fogadja el.

A 4. §-nál Pulszky A. meghatározatnati kívánja, hogy a szabályrendeletek megerősítéséhez nemcsak a bel-, hanem az igazságügyér hozzájárulása is szükséges. — Pauler miniszter felszólalása után a ház a szakaszt változtatlanul fogadja el.

A 6. §-hoz Madarász József nyújt be módosítást, melyben a belügyminiszter által meg nem erősített szabályrendeletek megújításának határidejét megrövidíttetni kívánja. — Molnár Aladár s az előadó felszólalásai után a §. változtatlanul fogadtatik el.

A 9. §-nál Madarász József kívánja, hogy a szabályrendeletek kihirdetési módzatait ne a belügyér, hanem maga a hatóság határozza meg. Az igazságügyér felszólalása után a ház a §-t változtatlanul elfogadja.

A 15. §-hoz Madarász nyújt be módosítványt, mely szerint büntetési nemként a bírói dorgálás is említessék. — Az igazságügyér felszólalása után a módosítványt elfogadtatik.

A 175. §-ban, Madarász a büntetés minimumát 3 óra helyett egy órát kíván megállapítani. Az előadó felszólalása után a ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 18. §-ban Baross Gábor nem kívánja az eljárást a közigazgatási hatóság fogházaiban eszközölni. Az előadó ellenzi, Sczitovszky pártolja a módosítást. A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 25. §-nál a foglalkozástól való eltérés idejének maximumát Madarász 6 hónap helyett egyben kívánta megállapítani. Az előadó felszólalása után a ház a módosítványt elveti. — A tárgyalás a jövő ülésen folytatattatik.

A székes-fehérvári kiállítás.

Jágoosy Péterffy József miniszteri biztos 24-én esti 5 órakor a jurypavillon termében felolvasást tartott „A nő munkálkodás nemzetgazdasági jelentősége és értéke”-ről. A felolvasást válogatott közönség hallgatta és gyakran nyilvánítá helyeslést az elmondottak felett.

J. Péterffy József ur a bevezetésben köszönetét fejezi ki a jelenlevő Zichy Jenő grófnak, hogy neki e felolvasást tartani megengedte. Ezután kifejt, hogy különösen a középmezőly néi azok, kiket keresetképesse kell tenni.

Hogy miként? Arra Francia- és más országok példái hozza fel, hol a nő szolgálat üzletekben és a nő munka-erő gyárakban egészen otthonos. Hazánkban ez egész másként van; nőink inkább fogyasztók mint keresők. Tehát kell általánosnak történni, és ezt legelőször is a nevelésben kell tennünk. Felolvasó itt felsorolja a nevelés különböző nemét, Württembergert hozza fel példának; e kis országban 1877-ben 1160 nő munkatanműhelyben fél napi munka mellett, egy

ket s rebegjetelek áhítatos imát a sorsnak urához s ne is sejtették soha: hogy vannak teremtmények, kikre nézve e drága, embersziv-megszentelt fogalmak is a kárhozat forrásaivá válhatnak. Volt nekem is apám, egyedül családjáért élő, munkálkodó, jó édes anyám, házunk örangyala; meghitt nővérem, érzelmeim, gondolataim biztos: és — mennyi szenvedést kellett miattuk kiállanom!

A két előbbi még most is, annyi idő után, mint borzasztó rémalak kísért föl a mult siromladékai körül; az utóbbi — — — — — ob, az mindig égő, folyton égő seb lelkemen, mely nem fog gyógyulni mindaddig, míg csak így nem szól hozzám a végóra: „Leányom, elég volt!” . . .

I.

Hét éves koromig tudom visszavinni első emlékeim fonálát.

Zajtalan, csöndes életünk volt, de szeretetben, házi örömeinkben gazdag.

Midőn atyám, eleget téve kis hivatala kötelességeinek, megtért körünkbe: anyámat gyöngédén áttölel, forró csókot nyomott rám és Blanka nénémre — s arczán az elégedtség és boldogság fénye csillogott.

Hisz együtt voltunk mind a négyen!

Csunya, zivatros téli idők jártak akkor, de mit bántuk azt mi? Napjaink észrevétlen gyorsasággal subantak el fölöttünk. Észre sem vettük jóformán, midőn már asztalunk föl volt terítve egyszerű oestelinkre s én részemről alig vártam a vacsora végét, mert tudtam, hogy akkor atyánk, mint rendesen, megtölti öblös tájtipóját, közelebb vonja karszéket a meleg kályhához s rákezd azokra a kedves történetekre, melyeket ő oly érdekesen tudott előadni és én oly áhítatos figyelemmel hallgattam.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

— 1879. május 25-én. —

Im szobra áll — s ország-világnak,
Mi volt nekünk Ő, hirdeti;
Márványt nem kéré bár magának,
Szívünk önként hozá neki.
Nem neki volt szüksége arra,
A nélkül is halhatlan ő;
Szíve porából, az avarra
Hős árnyat ejtő palma nő.

Nem neki — nekünk emelkedjék,
Örökre intő jel gyanánt:
Hogy megtartusuk „Végrendelet”-jét
S beteljesítsük, mit kívánt.
Ha ajka majd végsőt lehelle,
A meddig fönmarad neve:
Ne kő, eszméi győzedelme
Legyen — mondá — emlékjele!

Oh szép s dicső a férfi sorsa,
Kiválva milliók közül,
Ha küzdve, büszkőn tör magasra,
S örök eszmékért lelkesül.

*) Szerző, t. munkatársunk, sziveségéből közölhetjük e szép költeményt a budapesti lapokat megelőzően. Szerk.

Ha esze lángját, szíve vért
Egy magas célnak szentelé,
És nem kíván más tette-bérét,
Mint — hogy egy lépést tett felé!

Mert a tudat, hogy számot tettünk
Nagy könyvedben, történelem,
S mit elvetett szavunk vagy tettünk,
A mag nem volt gyümölcstelen;
Hogy ránk egy nemzet szeme nézett,
Kebltünkben milliók kebel
Verése élt: — oh, ez az érzet,
Ez öntudat, oh mint emel!

Boldog, kinek küzdelmes pálya
Mit végzete elébe írt.
Nem keresi, de megtalálja
Útján az örök-éltű birt.
Oh boldog, napja bár alászáll,
Nem mindenesztől halni meg,
S az égieknek asztalánál
Élvezni üdvét tettinek!

Gyönyör muló, szerenese csél-csap,
De a hirnőv — oh ne csekéld!
Mert nem a szűk jelennek élt csak,
Ki a nem-muló birak élt.
Öltő után jó és meggy öltő,
Mint árny után az árny vonúl;
De él a hős, a bölcs, a kültő,
A hirnővben halhatlanul!

Nem halt meg mindenestül O sem,
Elfödte bár az erosi sir.
De zárja nem zár oly erősen,
Hogy ne panttanja föl a bir.
S itt nyílik im a legmagasb út,
A dics felé, sziklák között.

hó alatt 66.000 nő 240.000 tallért keresett. Használóknak Stóberghen és másutt.

J. Péterffy hazánkban is nyitott, Würtemberg példájára, több tanműhelyt és még az évben sajtóközzik 10—12 nyitni. Az eredmény már ma szembetűnő, mert míg egy helyütt keztyüket csinálnak és 7800 forint nyereség maradt, másutt mű-virágokból jó be 5—6000 frt; más megyében ismét vállfűzők, közelők és gallérok csinálása eredményez 4—5000 frtot. Ez a mód, melylyel a nők munkaképessé tehetők, mert e tanműhelyekben a nép és a középosztály gyermekei az iparüzésre tanítottak. — A felolvasó már végezett, midőn a közönség feldirítására azok sorából, skó-lalt meg egy érdemes urhölgy, (Benitzky Veres Pálné) azt tanácsolva Péterffy urnak, tartson egy ily felolvasást a férfiaknak, kiknek számtalanja henyl és pipál óraszám a jószágok, a helyett, hogy iparral foglalkozna. — Erre gróf Zichy Jenő köszönetet mond a felolvasónak, arra utalván, hogy ez a kiállítás első kosmopolitikus felvonása, s e felolvasást kinyomatja és azt ün-nepélyes alkalmakkor a nők közt elosztatja.

E köztetésben részesült szavak után a közönség elégtűn távozott.

Az időjárás ma a kiállításra nem a legked-vezőbb volt, a délelőtti nagyrészen esett az eső, és délután is néhány napos óra után megereadt az ég csatornái, most 7-kor teljes erővel esik napfény mellett.

Báró Kemény Gábor keresked. miniszter gr. Zichy Jenőhöz leiratot intézett, melyben dicserő-leg emlékszik meg a nemes gróf hazafias törekvé-séről, fáradhatatlan buzgalomáról. Együttal értékre adja, hogy a kiállításon bemutatott iparágak ta-nulmányozása végett Keleti Károly miniszteri taná-csost és az országos statisztikai hivatal főnökét ki-küldötté, feladatátul tűzve ki azt, hogy a tár-lat-on szerzett tapasztalatait kimerítő jelentésben bo-csássa közre.

Van-e Erdélyben petroleum, s ha van, hol kell keresni?

Azon sokoldalú adatok nyomán, melyek az erdélyi hegységekben petroleum létezésére utalnak, nem lesz érdektelen az erdélyi ipar fejlesztése te-kintetében a fenn kitűzött kérdés fejtegetése gya-korlati szempontból.

Erdélyt több oly országrész határolja, mely-ben a petroleum kiaknázása és tisztítása régóta nevezetes iparágat képez, melynek terményeit ugy részben Erdély és Magyarország fogyasztja el. Ide tartozik Kelet-Galiczia déli, Moldva-nyugoti és Ke-lei-Oláhország északi része. Mindezen országrésze-ket petrographiai tekintetben a kárpáti homokkő-képződmény csoportja fűzi össze, mely nagy kiter-jedésű hegységekben Galiciát délfelől szegélyezi, in-on egy folytonosságban Bukovinát át Moldva nyugoti, Oláhország északnyugati határszéleibe vo-nul, másfelől pedig Máramaroson át Erdély északi részére is kivág, honnan félkörben keletre, majd délre terjedve Erdély keleti határszéleiben jelenté-keny helyet foglal el. Földtani egybevetések nyo-mán van okunk következtetni, hogy ezen kárpáti homok-kő-képződmények az erdélyi medencében felhalmozott újabbról rakodványi képződmények alá vág. Galiciában, Moldvában és Oláhország-ban a petroleum előjövele a kárpáti homokkő-képződmény csoportjához van kötve és mind a három helyt oly közelségre a kő-kő-képződmény-

Én ez elbeszélések végét rendszeren anyám keblén álmodtam át. Azt nem tudtam, mikor he-lyeztek ágyacskámba s csak arra eszméltem föl: hogy a hajnal sugara ott játszadozik párnám fod-rain az öreg házi macska hízog dorombolással nyalogatja kezeit s fejem fölött kedvenoz kaná-rim csattogó dalokkal üdvözlő a reggelt.

Csak hogy ez az idylli élet nem tartott sokáig.

Atyám egyszerre csak hanyagolni kezdett bennünket, legalább minket, gyermekeket. Bizo-nyos idő óta gyakrabban sietett haza, vagy távo-zott hazulról, szokatlan órákban s a mi kevés-zott körünkben töltött is, nem enyélő átélünk, hanem anyámmal félrehúzóda autogtak hossza-san, titkosan. Néha egy-egy ujjaglapot vont elő zsebéből s lázas izgatottságtól remegő hangon ol-vasott föl anyámnak oly dolgokat, mikből mi ezt sem értettünk, de azért nagyon fontos dolgok le-kettek azok, mert szülőim arcai hol a harag vil-lámaiban, hol az öröm derűjében égtek, hol a leg-mélyebb bánat föllegeti árnyazak be azokat. Én és Blánka nővérem egymás mellé húzóda ültünk ilyenkor a szoba valamely távolabbi zugában, tit-kos félelemmel s csodálkozással tekintgetve szü-leinkre, kik rólunk egészen megfeledkezni lát-szottak.

Olykor-olykor hozzánk is eljutott néhány szó, melyek még most is fölcsendülnek lelkemben a multak visszhangjaként, pl: „A győzelem mienk! A ellenség fut. Eljön Kosuthi! Eljön Damjanics!”, vagy: „Hadseregünk a tulnyomó erő előtt hát-rálíni volt kénytelen. A veszteség, bár nem két-ségből, nem is jelentéktelen!” stb.

Mit tudtuk mi akkor: mi föle borzasztó tra-gédia töredezett részletei voltak azok!

Csak azt éreztük: hogy a régi, csöndes, bol-dog életnek vége; hogy nem hallhatjuk többé atyánk szép regéit, nem láthatjuk anyánk eszeli napusgaras mosolyait.

Blánka néném, úgy látszott, könnyebben

hez, hogy a petroleum előlétéből biztosan követ-keztethetnánk a kő-kő-képződmények. E viszony azonban tapasztalható Máramarosban is, Dragomér és Szelistye helységek közt, valamint a német biro-dalom északi részében; messzebb fölünk a Káspi-tenger nyugati partján és még tovább menve Észak-amerikának több pontjain. Erdélyben sokoldalú feltárolások nyomán ösmerjük a kő-kő-képződmény-t, másfelől a kárpáti homokkő-képződmény is nagy kiterjedésben meg van adva, — keressük tehát ezek területén Erdélyben a petroleumot.

Tekintsük meg előbb azon tünetmenyeket, melyek másutt a petroleum előjövetelével összekö-tésben jelenkeznek s nekünk Erdélyre nézve ut-mutatásul szolgálnak. Oláhország keleti részében Ploesti környékén igen sok helyt leheltek ki szénkő-negy-gáz, melyet meggyujtva a pásztorok stűs-főzési czélokra szoktak használni, és ugyan-csak e környéken találjuk az oláhországi jelenté-kenyebb petroleum-forrásokat is. Egy nevezetes tü-nemény, mely ezen fejtegetésben erős támpontul szolgál, fordult elő, Ploestitől északra, csekély tá-volságra, Bejkoj nevű falu északi végén, hol is 1851-ben egy kis töse a vízen át oly nagy mérv-ben fejlődött ki szénkő-negy-gáz, hogy meggyuj-tatván, az ég szalma nyáláb lángjához hasonló tűzszlop emelkedett ki belőle, mely mindaddig tartott, míg egy rohamos szél el nem oltotta. — Ezen égvényes gáz előfordulása közelében egy pa-takt partján petroleum-szivárgások mutatkoztak. Hasonló tünetmenyek mutatkoznak Mældovában is a petroleum források környékén, mely tünet-mennyekkel rokon azon távol fekvő, de a jelen fejte-géssel közeli viszonyban álló, világírtű tüne-mény, mely a Káspitenger nyugoti partján Baku határára, a dus petroleumforrások közelében az „örök tűz“-ben nyilvánul. És mindezen tünet-mények a kő-kő-képződménnyel kapcsolatosan nyilvánulnak.

Hatoljunk most le a sőtömsz belsejébe s ke-ressük itt azon nyomokat, melyek a petróleum megtalálására vezethetnének. A kő-sőtömszben min-denütt, hol ez a kárpáti homokkő területén elő-fordul, érezhetjük a kiváló petróleum szagot, mi arra mutat, hogy a kő-sőtömsz közeli érintkezés-ben van a petróleum lelhelyével. Feltéve azt, hogy a petroleum egy időbeli képződmény a kő-sóval, minthogy utóbbi csatlakozhat a tenger vízből rakódott le, a petroleumnak fajsúlyánál fogva a kő-sőtömsz fölöttel kellene helyet foglalnia; de ez esetben a kő-sőtömsz nem lenne az erős petró-leum szag és illetőleg a tényálladéknak megfele-lően a petroleumból származtatott szénkő-negy-gáz megtörült részeitől annyira áthatva, mely átha-toltságnak még kevesebb helye lenne akkor, ha a petroleum képződése a kő-só lerakódása után törté-net volna. Eonélfogva a petroleum lelhelye a kárpáti homokkő területen a kő-só-képződmény alatt keresendő.

A most kimondott következtetést több adat támogatja: az oláhországi kő-sőtömszben gyakran találhatni megkeményedett petroleum-, földszurok-(ozokerit) záradékokat; a wicelczai sóbánya egyes régi és felhagyott árjaiban gyulokony szénkő-negy-gáz fejlődik; Máramarosban a szlatinai Ludovika sóbánya fenekéből 1845-ben és ezt néhány évvel megelőzőleg is a szénkő-negy-gáz oly nagy mérv-ben fejlődött, hogy ezen gáz kivezetve a föld színére több éveken át világította a bányatorok környeztetét; a parajdi sóhegybe a közelebbi mul-

vette a dolgot. Néha ugyan ő is csodálkozni lát-szott, de esakis ennyi volt, a mit észrevehettem rajta, mert arca másként majd mindig oly egy-formán nyugodt, komoly, mondhatnám: értéket-len volt, mint rendszeren lenni szokott. Különb-ven hisz ő már nagyobb is volt, majdnem nyolcz éves. Hanem én! — csak az isten tudná megmondani: mennyit nem szenvedett az én gyermeki kis szí-vem azokban a napokban!

Igy folyt le néhány, réám nézve nagyon-nagyon szomorú hét.

Egy délután anyámmal s nővéremmel együtt ültünk ablakunk mellett. Szép fényes téli dé-lután volt, február utolsó napjaiban. A nap egész tavaszias színben tört meg az ablaküvegeken, fé-nyes sávolyt vonva végig a falon s a szoba pa-dozatán s én el-elémettem a sugárban röpkedő por-azecákak szeszélyes játékát. Milyen hallgattunk mindhármán s a esendet benn csak a falóra szabályszerű ketyegése, künn csak a harangok el-haló kongása törre meg.

Egyzserre siető léptek hangzottak, az ajtó föl pattant s előttünk állott — atyám. Ki volt kel-ve egész lényéből. Arczai sötét pirban égtek, szeméből vészes lángok lövelltek elő s az épen homlokára omló nap sugaró oly kifejezést világítá meg a nemes haragnak, a magasztos elhatározás-nak, hogy nekem úgy tetszett: mintha valami föl-döntuli jelenés ünné velem játékát. Sohase láttam még atyámat ily széppnek, ily fontosnak, mint e pillanatban.

Néhány perczig némán pihentető rajtunk te-kintetét, artán karjaiba zárta anyámat s fölki-áltott: — Gábrillám! Itt az óra. A haza és a becsület hívnak: nekem mennem kell. Imádkozz értem s gyermekeinkért!

E szavak után leakasztá a falról régi, ősi kardját, oldalára csatolá s még egyszer szívéhez zárva mindnyájunkat, gyorsan tova sietett.

És anyám egyetlen szóval sem mondta, hogy

években kutatási tárnával a kő-sőtömszben szén-kő-negy-gázra bukkantak, mely meggyujtatván hosszas ideig égett; hasonló szénkő-negy-gáz mu-tatkozott Marosujvárt az utóbbi tized alatt, az újabb sóbánya-műveletek folyamában. Felhozva itt még más támogató körülményeket is, bizonyos, hogy a gyantás mészsálla a tordai s az ezzel azonos ma-rosujvári kő-só-képződmény alá vág, mint azt föl-ismerhetni a Tordától észak-nyugotra, a Koppánd helység felett északkeletre fekvő hegyoldalon az ugynevezett „mokányok utjában”; továbbá a Várfalvától Hidasra vezető szekéruton közel a hida-i kőbányához és végre Hidas szomszédságában Oláh-Lápos helység közelében.

Mindezeket tekintve és utmutatásul véve azt, hogy az Ojlozi szorosban a vám közelében, Sóm-mező lakásán a petroleum nyomait már több geo-logus felismerte; hogy Erdélyben a Gyimesi szo-rs közelében egy fejtő, csillámban dus homokkő fordul elő, mely friss törésében szembetűnően pe-troleumszagot áraszt; a jelzett két pont pedig a kárpáti homokkő területre esik és az erdélyi kő-só-képződmény keleti kinyúlásaival áll szomszéd-ságban: alapos okunk van hinni, hogy az erdélyi medencze közepében, hol a kő-só nagy mérv-ben képződött, a petroleumnak a kő-só-képződmény alatt jelentékeny mennyiségben kell léteznie.

Eljutván azon kérdésre pontra, hol kelljen a petroleumot Erdélyben különösen keresni, ter-mészetesen azon tájakra vagyunk utalva, hol a petroleumnak a kő-só képződménnyel kapcsolatos előjövetelére utaló tünetmenyek találhatók. Ilyen táj azon vidék, melynek központjait Medgyes vá-rosa tekinthető. E környékben Ladámoson (Vizak-nától északra) észlelhető a szénkő-negy-gáz fejlő-dése, mely sós iszapkitörésben nyilvánul; továbbá Küküllővártól északkeletre, Királyfalván szénkő-negy-gáz leheltek ki; nagyobb mérvben fordul ki e gáz Medgyestől északra, Kis-Sárosra, az ugy-nevezett „zugó” pontjában, hol régen, midőn a petroleum becsé még nem volt kellőleg felismer-ve, felületes kutatások tétetvén, találtak tömörült petroleum részeket, mint gyantát, sós viz kísé-re-tében; végre a báznai fürdő égvényes szénkő-negy-gáz a kő-só közeli szomszédságában kiváló nagy mérvben fejlődik s részben közvetlen a für-dő-helyiségben világításra is használtatik.

Ezek szerint Báza azon kiváló pont, hol Erdélyben legtöbb kilátással kutatathatunk a pe-troleum után; de minthogy a szénkő-negy-gáz fejlő-dése nem származtatható kizárólag a petroleum-tól, a báznai fürdő mutatkozó tünetmenyi jelessé-gek alapján azon alternatíva foroghat fenn, hogy itt petroleumra nem, akkor jelentékeny barnaszén-telepre bukkanthatunk, mert az eddigi vegyi ös-meretek nyomán szénkő-negy-gáz csakis organicus testek vegyi felbomlásából származtatható és így, midőn tertium non datur, az erdélyi ipartejesztés érdekében időszerűnek látszik a báznai für-dőn a kő-sőtömsz fekközéig lehető furatást esz-közölni.

Foith Károly,
nyug. bányanagy.

TANÜGY.

Pályázati hirdetmény.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tan-Intézetnél az 1877-80-ik tanévre az 1-ső éves tan-

„maradj itt! ne menj el!” — csak azt rebegte bucsúszóul: „Hőzzon vissza az isten!”

Csak, midőn ismét magunkra maradtunk, tört ki eddig elfojtott zokogása s a fuldokló sa-vakkal szorított magához mindkettőnk: „Imá-dkozatok, édes gyermekeim! Atyátok elment a háboruba!”

A háboruba!

Oh, emlékezem, mily gyűlölettel gondoltam erre a rettenetes szóra, hogy átkoztam magam-ban azokat, kik elszólitották fölünk atyámat!

Bocsásza azt meg nekem az isten! Hiszen mit tudhatta azt egy hat éves gyermek: hogy azok a hívó hangok a megtiport jog, az arcul-tított becsület jajhangjai voltak, s a kik legelő-szőr kiejték azokat, áldanunk kellett akkor, álda-nunk kell most és mindörökké! Oh istenem, vál-toztasd át a gyermek átkait ez asszony áldásai-vá s ontad az átkok mennyköveit . . . de hagy-juk ezeket! Nem valóik e szavak a gyöngé nő ajkaira!

Szomorú idők jöttek ráuk azután; házunk-ból eltűnt a béke, öröm, megelégedés. Anyánk arczairól minden új nap egy-egy régi rózsát sa-kitott le, s mit lebettem én, gyöngé kis gyermek egyebet: mint hogy busuljak, szenvedjek, sirjak vele együtt.

(Azért szólok csak magamról: mert Blán-ka néném ez időben is oly megfoghatatlan egy-kedvű, nyugodt volt.)

Néha azonban volt ünnepnapunk is. Betért hozzánk olykor egy-egy félkezeű, félábu katona — ma azt mondják: „koldus”, akkor úgy hív-ták hogy: „hős” — előferezett tarsolya feneké-ről valami aruit papir-darabkát, melyet mi nem adtunk volna oda a világ sűrű kincseiért sem, mert hiszen — atyánk levele volt az. Most innen, majd amonnan, a mint a harc esélye hozta ma-gával.

(Folytatás köv.)

folyamban tizenegy állami alapítványi ösztöndíjas és kilencz szabadhely megürültén, ezeknek be-töltésére ezenen pályázat hírdetetik.

Ezen helyek elnyeréséért való folyamodvá-nyok a következők szerelendők fel.

I. Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illetőleg:

Ezen helyeket az alapítvány értelmében ki-zárólag csak Erdély vagy kapcsolt részeiben szü-lettet, iskolai tanulmányait sikerrel végzett, vagyonosan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból, az intézetben lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ágy-és törülközőneműk mosatásából, esetleg ingye-nes gyógykezelésből és a tanévek alatt tandíjmen-teségből.

Az ezen helyekérti bélyegmentes folyamod-ványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gymna-siumi vagy 6 reál, vagy 6 polgári iskolai osz-tályról. Több osztályt vagy érettségi vizsgát fel-mutatók előnyben leendnek.

2. Keresztelő levél a születési hely s leg-alább betöltött 16 éves kor igazolására.

3. Szegénységi bizonyítvány.

4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkat igazolására.

5. Szülei vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó részére a szükséges kerti kézi eszkö-zök (kés, olló, körülbelül 4 frt érték) beszerze-tetnek s 5 frt biztosíték érteke letétetik. — E biztosíték a tanulónak a pálya végeztével vagy egészen, vagy a rantási érték letudásával vissza-adatik.

II. Az intézeti szabadbelyeket ille-tőleg:

Ezen helyek élvezetében az Erdély és kap-csolt részein kívül születettek is részesülhetnek. A szabadhely áll havi 17 frt élelmi költség lefiz-tése mellett ugyanoly ellátásból, mint a minőben az ösztöndíjasok részesülnek.

Az ezen helyekérti 50 krral bélyegelt folya-modványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány, mint fennebb.

2. Orvosi bizonyítvány.

3. Szülei vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodóért a fentebbi szükséglet beszerzésén s a biztosítékon kívül a 17 frt havi élelmi pénz előlegesen s félévenkénti 20 frt tandíj pontosan fog fizetettetni.

Ezen ügybeni folyamodványok f. év julius hó 15-ig a m. kir. gazdasági tanintézet igazga-tóságához Kolozs-Monostoron (u. p. Kolozsvár) be-nyújthatók.

Ez alkalommal egyuttal tudattatik misze-rint a tanintézetre küll-hallgatók is felvétetnek s számukra a bejelentési határidő f. év szeptember 30-a. A tanév október hóban veszi kezdetét.

Az intézet „Értesítője” kívánatra megkü-l-detik.

Kolozs-Monostor, 1879. év május hó 20-án.
Vörös Sándor,
igazgató.

109-ik közlemény a kolozsvári árvaház javára történt adakozásokról.

A jándékok.

A helybeli kiegészítő-pénztár 25 frt, Mácz-donffy P. Helén 5 frt, Tóth Józsefné 2 frt, Ge-genbauer Józsefné az 5 legsegényebb árva takarék-pénztári könyvébe 5 frt, összesen 37 frt.

Pap Elekné ajándékozott 1 rőtőlő vajat és 1 kosár rongyot szőnyeg készítéshez.

Elárulított tárgyakért.

Pujkákért 9 frt 20 kr, 1 bornyuért 6 frt, 1 tehén-bőrért 7 frt, az árvák munkáiból 10 frt 30 kr, összesen 32 frt 50 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók „az ár-vák” nevében halás köszönetünket.

Kolozsvár, 1879. máj. 27-én.

Br. Bornemisza Ignác né, elnök.

Szász Domokos né, titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. máj. 26.

— A kolozsvári hitelbank- és zálogkölcön intézet szerdán e hó 28-án tartja az évi közgyű-lését. A mint halljuk, a m. évi osztalék 12%-kot tesz.

— A marosvásárhelyi kir. főügyész, a brassói kir. ügyészséghez inokká: Hollaki Zoltán sepi-szentgyörgyi kir. járásbíróági díjno-kot nevezte ki.

— Az igazságügyi minister előterjesztésére, a kolozsvári városi járásbíró-sághoz: Sz ent-királyi Lajos kolozsvári törvényszéki jegyzőt 6 felsego albiróvá nevezte ki.

— Egyetemünk megalakítása most foly s részben már meg is történt. Tegnap volt a Mag-nificus Rector választása s szavazattöbbséggel dr. Brassai Sámuel, a matematikai és természetfudományi kar nesztora, emeltett e díszes méltóságára. — Az orvosi kar dekanjává ismétlen dr. Ajtai Sándor, a böl-cészeti kar dekanjává pedig Szász Béla választott meg. A matematikai kar szintén tar-

tott már dekan-választó gyűlést, de mint halljuk, némi forma-hibák okán a választás eredménye még kétséges. A jogi facultas mai gyűlésében választja meg dekanját.

— A nyári színházban szombaton a Molliere „Képzelt beteg”-e igen szép számú közönséget vonzott, mely nem szorongásig ugyan, de jól megtöltötte a tágas nézőtér. Az előadás kü-lönbön a lehetőségig czifra, látványos, szóval nyá-rias, a nyári színházhoz illő volt, hol több meg-egedhető a színi halás ilyenmű eszközöiből, mint a farkasutcai komoly falak között. A rendezés pedig kitűnő s feltűnően össezvögő, a melyet csak egy Molnár szigoru keze tud megteremteni. A szereplők messze állottak ugyan azoktól az ala-kításoktól, melyeket a darabban egy E. Kovács Gyula, Ditrőné és Kassai humora teremtet meg, de azért Bokodi is igyekezett a hypochondria beteg, Halmainé a nyelvcsodó ToINETTE, Halmai (Diafo-rius, junior), Szentgyörgyi (Diaforius, senior) és Gabányi (Purgon) a charlatan-orvosok alakjaiból a neveltség és humor minél szípotkázóbb szikráit kicsalni. Szentgyörgyinek, Gabányinak, de külö-nösen Halmainak pompáson is sikerült ez; de már kevésbé Bokodinak, kinek alakításából áltálában hiányzik a kedély és Halmainénak, kinek viszont pajzánkodása nélkülőzi a nőies gyermekdedség el-ragadó báját.

— Baleset. Tegnap, vasárnap egy bérko-csi a belmonostortútczában elgázolt egy 8—10 éves gyermeket, Tóth Józsefnek, az Első Magyar Általános Biztosító-társaság egyik helybeli hivatal-nokának fiát. A csinaltan gyermek ugyanis fel-akart kapaszkodni az előtte elrohogó kocsi-ra, de egyik kerék küllő közé esett; szerencsére a bér-kocsi azonnal meg tudta állítani kocsiját, melynek kerekai ha csak még egyet fordulnak, a gyermek beszurolt fejét menthetetlenül szétzúzta volna. Nagy szerencse volt az is, hogy a kocsi-ban éppen egy orvos: dr. Brandt egyetemi tanár ült, ki a gyermek fejét kiszabadítva a kerék küllő közől, rőktön ápolása alá vette őt. A gyermek a fején veszedelmes sérüléseket szenvedett ugyan, de mint halljuk, már életveszélyen túl van.

— A helybeli lövöldében vasárnap dél-után élénken folyt le a lövészet. A versenyt fo-kozták a már jelzett ludólvész-zet, s az igen csinosan feldíszített jutalmak. Mindezek daczára nem hagyhatjuk méltó megrovás nélkül azon kö-zönyt, melyet e város közönsége, s különösen pe-dig az ifjabb nemzedék — tisztelget a kereskedő ifjuságnak — a lövészet iránt tanusait. A lövölde nálunk a mai napig sem az, minek egy népes lö-völdének lennie kellene s ez leginkább az ifjuság részvételestől keletkezik. A jutalmak külö-nben tagnap a lövészek között következőleg osz-tattak ki: Kórdíjat nyertek: Heinrich József, Orbay Lajos, Csiki Imre és Horváth Gyula. Ver-senydíjat: dr. Bartha János, Florián Antal, dr. Haller Károly, Schopf Gyula. Szerencsedíjat: Horváth Gyula, dr. Haller Károly, dr. Bartha János, Heinrich József. Végre ludat nyert: Csiki Imre, Heinrich J., dr. Haller K., dr. Bartha János és Horváth Gyula 2—2 darabot.

— A kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamara kedden folyó május hó 27-én d. u. 4 órákor rendes közgyűlést tart, melynek főbb tár-gyai lesznek: képviselő választás az országos ipa-rs gyűlésre és a székesfehérvári országos érte-kezletre; vásártartási kérések; Baruch Jeremiás ké-rése a távargönyök kézbesítése iránt; vélemény a Zsigmond testvérek kérésére a kőszén behoza-tali vámjá ellen; az osztrák bányászok congres-susa; kiállítások Arnheimban, Sydneyben, Décsen; a décsi kereskedő társulat alapszabályai.

— Meghívó. A kolozsvári egyetem a fo-lyó 1878—79 tanévi pályázatok eredménye s a jövő évi pályázatok kihirdetése alkalmából folyó 1879 évi május 29-én d. e. 10 órákor a városi közgyűlési teremben ünnepélyt tart. — Az ünnepély rendje: 1. Imre Sándor e. i. rector megnyitó beszéde. 2. Dr. Szilasi Gergely bölcs.-nyelv- és történi. tud. kari e. i. prodán érte-kezése: „A román mű-mese költészet kezdetei-ről. 3. A folyó 1878—79-ik tanévi pályázatok eredményéről szóló kari jelentések és a pályadi-jak kiosztása. 4. Imre Sándor e. i. rector be-záró beszéde, s egyezersmind a jövő 1878—79-iki tanévi új pályázatok kihirdetése.

— Vettük az „Iskolai Emlék-könyv” című képmű könyvecskét; szerkesztette Dolinay Gyula. E mű arra van szánva, hogy az iskolai zárvizsgálatokon a tanulók közt jutalmul osztassák szét, s e ezélből 20 példány ára 5 frt 80 kr. 50 példány 14 frt. 100 péld. 27 frt 50 kr., Ha tekintetbe vesszük, hogy a füzet a lehető ügyesen van kiállítva, színes nyomás borítékba fűzve, hogy őt ivre terjed, 18 képet s 23 ön-álló közleményt tartalmaz, ugy e könyvecskét rendkívül olcsónak mondhatjuk. A könyvecskéből egyes példány 35 kr. s megrendelhető Budape-sten köfáragó utca 1. sz.

— A kolozsvári egyetemi kör f. hó 27-én kedden, d. u. 6 órákor az évet bezáró zár-köz-gyűlést tart melyre a tagokat tisztelettel meghív-juk. Tárgyak: 1. A hivatalnokok jelentése. 2. Szün-dei bizottság megválasztása. 3. Notalán felmerül-hető indítványok. Kolozsvárt, 1879. május 24. Imre Lajos, elnök. Csörné Szilasi Gyula, titkár.

— Gyászjelentés. Alólírottak a sziv leg-mélyebb fájdalommal jelentik, hogy szeretett fiók,

illetéleg testvérek Schmidt Gábor, gymn. VII. osztály tanuló, folyó évi május hó 25-én fél órák, életének 18-ik évében, agylobban, hirtelen szenvedés után, megszűnt élni. Hült tetemei hó 27-én d. u. 4 órák fognak a róm. kath. szertartás szerint, nagy-templomkői szállásáról közös sírkertbe kikísértetni és örök nyugalomra elhelyeztetni, lelkőért pedig az engesztelő szentmise áldozatok 28-án, d. e. 10 órák fognak kegyes-rendiek templomában az ezek utának bemutatattani, mely végtiszázelettelre minden rokonnak és pályatársai szomorúan megvigasztalnak Schmidt Ferencz, tisztartó és neje, Schmidt Ferenczné, szül. Gettini Veronika, mint szülő Schmidt Ágoston, Schmidt János, Schmidt Etelka, Schmidt Mária, mint testvérek.

—Haynald Lajos felékítése a barette melynek szertartását már közöltük, tegnap délután 11 órakor történt meg a bécsi udvari temetőben, az egész udvar jelenlétében. Ott volt még a „P. L.“ távirata szerint Andrássy gróf Bylandt-Rheidt gróf, Hofman báró Wenckheim báró az osztrák miniszterek, Orczy báró, Thun-Hohenstein Guidó gróf, a hajhantarend képviselője, számos tábornok, magnás stb. $\frac{3}{4}$ 11-kor Dr. Kutscher bíró, Jacobi nuntius s Dr. Angerer püspök kíséretében megjelent Haynald, s Fürstenberg u. bírnokok hatlovas udvari fogaton; a pápai testőrség s a papi kíséret két fogatos kocsikon elől ment. Az ünnepély 11 órakor kezdődött s a leírt módon történt meg.

— **Fogarassy Mihály** főpásztor május 29-én Székely-Udvarhelyen keresztül Csik-Somlyóra a pünkösfi bucsura fog utazni. Menet közben a 12,000 forinttal az általa megalapított székely-udvarhelyi rom. katolikus leánynevelde alapkövét szabályszerű egyházi szertartás mellett le fogja tenni.

— **Halálozás.** Foith Károly, nyugalmazott kir. bányanagy, a maga és neje Felvincz Róza; valamint a számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatja, hogy utolsó gyermeke, szeretett leánya Róza folyó hó 24-én éjjel 11 órakor, életének 12-ik évében hosszak szenvedés után jobb létre szenderült.

— **Egy országos képviselő** — halálra ítélve. „Az egyesítendő szerb nemzet bizottsága” a napokban belgrádi postabélyegge halálos ítéletet küldött Stojkovic Péter képviselőnek, melyben kijelenti ennek, hogy a magyar nyelv érdekében tartott beszéde miatt, általa halálra ítéltetett, közelebbről meg fog jelenni. „Egy ember, ki megmondja neki a halálnevet és ha magán végre nem hajtja, gondoskodva lesz haláláról. Aláírva (szerbül) „az egyesítendő szerb nemzet bizottsága.” — Stojkovic, — mint a „Hon” írja, a levelet a belügyminiszternek adta át.

— **A sz.-györgyi házi-ipar, gyestűlel**
 vagyoni állása az 1879-ik év január 8-án 1876.
 évi november hó 30-án lezárt számadás vizsgálata
 alkalmával. Az egyesület pénztárába befolyt ös-
 szesen a fennevezett napig: államsegély, Zimmer-
 man-féle adomány alapítványai, évdíj és pártoló-
 ból stb. 13371 frt 29 kr. Kiadatot beruházások,
 len beváltás, nyomtatványok, utazások és a kézi-
 vásárhelyi műfáragó iskolára összesen 9433 frt
 58 kr. volt tehát a számadás lezárásakor 36333
 frt 71 kr takarékpénztárban elhelyezve. Hátrálék
 az alapítványi kamatok és évdíjakból volt: 1950
 frt, mely hogy minő járos egy ily szépen fejlődő
 intézetre, bárki is megítélheti. A számadásvizs-
 gáló bizottság.

— **Nyomor és szerelem** vezeti legkönyire üngyikosságra az embereket. — Pénteken Bécsben nem kevesebb, mint 6 gyilkossági eset fordult elő. Egy 19 éves mézáros legény pénzlopott gazdájától, hogy beteg anyjának orvosságot vehessen. Tettén érték, s szűgyenében üngyikossá lett. — Egy Tübel nevű 46 éves képiró, 5 gyermek apját az vitte e kétségbeesett lépésre, hogy nem kapván munkát, nem adhatott családjának kenyeret. Felakasztotta magát. — Ugyanigy végezte be életét egy Franke Gotthárd nevű 26 éves kocsis, a kit kedvese megalast, s egy 19 éves szobaleány, a kit vőlegénye elhagyott, — egy 23 éves kenyérfarúsnő pedig késsel metszette el a nyakát, mert az ura másra költötte el keresményét.

— **Legázoltak egy táborszernagyot**
tegnapelőtt Bécsben. Báró Tiller-Türnfurt tábor-
nagy éppen átmegy a Parkringen, midőn egy fogat
villámgyors hajtással feléje közelgett. Mielőtt ki-
térhetett volna, a lovak letaposták s a kerekék
átmentek rajta. Súlyos sérüléseket szenvedett. Né-
hány arra menő tiszt kocsira ültette s lakására
vitte. A szerencsétlenséget okozott fogat Wilczek
gróf tulajdona, ki jelenleg Rudolf koronahérbőst
spanyolországi utjában kíséri. A gróftól e baleset
híre annál kellemetlenebbül fogja érinteni, mert a
legázolt táborszernagy legjobb barátai közé tar-
tozott.

x Érdemes az id. Heckseher Samu ham-
burgi bankárnak mai számunkon hirtetési rovatá-
n megjelent szerenese jelentése. Ezen bankház
az é vidéken nyert összegeknek pontos és titok-
tartó kifizetése által oly jó hírnevet szerzett ma-
gának, hogy e helyen ezen mai hirtetésre min-
denkit figyelmessé teszünk.

Elsinger M. J. (279-300) (218-5) Bócs, Neuhau 2. Zollergasse, NEUBAU-ZOLLERGASSE 2. **WASSERDICHTER** ZIMMER-DECKTÜCHER REGENMANTEL. Wienerberg-Landgut-Fabrikations- und Export-Gesellschaft. **WASSERDICHTER** ZIMMER-DECKTÜCHER REGENMANTEL. Wienerberg-Landgut-Fabrikations- und Export-Gesellschaft. **WASSERDICHTER** ZIMMER-DECKTÜCHER REGENMANTEL. Wienerberg-Landgut-Fabrikations- und Export-Gesellschaft.

Szám 387. — 1879. (194) (3-3)

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1879. évi május-hó 10-én kelt 5096 számú rendeletével, a M.-Vásárhely — Kir.-Németi államút 3¹/₂—5¹/₂ szakaszán lévő 321, 327 és 329-dik számú fahidak részleges javításának helyreállítását 1650 ftt 60 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlítt munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1879. évi június-hó 6-dik napjának d. e. 10 órájára, a Maros-Torda megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzői óhaját felhívjuk, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat, a **kitűzött nap d. e. 10 órájáig**, a nevezett hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek, a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt M.-Vásárhelytől, 1879. május 15-dikén.

Egyes. Maros-Tordamegyei m. k. építészeti hivatal.

Szerencse-jelentés. A nyeremények-ért kezeskedik az állam. Főnyeremény esetleg 400,000 márka. Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénz kisorsolás. Nyeremény esélyein való részvételre, melyekben 8 millió 200,000 márkán fölül okvetlenül nyeretik. Ezen előnyös pénz-kisorsolás tervszerűleg összehajtott nyereményei, melyek csak 86,000 sorsjegyből állanak, a következők: t. l. A legnagyobb nyeremény esetleg 400,000 márka, mely nyeremények néhány hónap alatt hét osztályban okvetlenül huzatni fognak. Az első nyereményhúzás jelen év június 11 és 12-kére van meghatározva melyhez egy egész eredeti sorsjegyet csak 3 ftt 40 kr. egy fél " " " " 1 ftt 70 kr. egy negyed " " " " — ftt 85 kr. körül. Ezen az állam által biztosított eredeti sorsjegyek (nem pedig tiltott igérvények) az összeg bérmentes beküldése, vagy posta előleg mellett még a legutóbbi vidékekre is szétküldetnek álltam. Minden érdekelt, eredeti sorsjegye mellett, tölten az állam czimerével ellátott eredeti játék teret díj nélkül kapja meg, valamint húzás után a hivatalos nyereményjegyeket minden felszólítás nélkül. A nyeremény kiizetése és szétküldése álltam közvetlenül eszközöltetik a résztvevőkön pontosan és a legszigorubb titoktartás mellett. Bármily megrendelés egy egyszerű postautalványon tehető. Forduljunk tehát a közeli huzás végett (199) közvetlenül és bizalomteljesen aláírt bankházhoz **SAMUEL HEKSCHER senr.** bank- és váltóüzlet Hamburgban.

Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefasspflanzen. Nachträge und Verbesserungen. 1 ftt 50 kr. Botanisches Excursionsbuch, für die deutsch Oesterreichischen Länder und das angrenzende Gebiet. Nach der analytischen Methode bearbeitet von Dr. Gustav Lorinser. 2 ftt 80 kr. Taschenbuch der Flora Deutschlands, nach dem Linnaischen Systeme geordnet von Dr. M. B. Kittel. 2 ftt 64 kr. Botanik für Damen, oder allgemeine und besondere Pflanzenkunde, anschaulich, leicht fasslich und mit besonderer Beziehung auf den edeln Beruf der Frauen, dargestellt von Dr. A. B. Reichenbach. 2 ftt 70 kr. Populäre Botanik, oder gemeinfassliche Anleitung zum Studium der Pflanze und des Pflanzenreiches zugleich ein Handbuch zum Bestimmen der Pflanzen auf Excursionen. Von Eduard Schmidlin. 8 ftt 64 kr. Giftpflanzenbuch, oder allgemeine und besondere Naturgeschichte sämtlicher inländischen sowie der wichtigsten ausländischen phanerogamischen und cryptogamischen Giftpflanzen mit treuen Abbildungen sämtlicher inländischen und vieler ausländischen Gattungen. Von Dr. Fr. Berge und Dr. von A. Rinze. Mit 72 colorirten Tafeln. 7 ftt 20 kr. Anatomisch-physiologischer Atlas der Botanik. Von Dr. Arnold Dodel-Port und Carolina Dodel-Port. Erste Lieferung mit erläuterndem Text. 9 ftt — kr. Die Giftpflanzen Deutschlands und der Schweiz in lithographirten und colorirten Abbildungen mit erläuterndem Text. Zum Gebrauch in Volksschulen, Real-Anstalten und Gymnasien und zum Selbstunterricht. Von Ch. M. F. Hochstetter. 2 ftt 40 kr. Naturgeschichte des Pflanzenreichs mit 601 Abbildungen auf 53 Tafeln. Nach Prof. Dr. G. H. von Schubert's Lehrbuch der Naturgeschichte herausgegeben von Prof. M. Chr. F. Hochstetter. 8 ftt 70 kr. Lehrbuch der Botanik für Mittelschulen. Bearbeitet unter Zugrundelegung d. Lehrbuchs der Botanik v. Jul. Sachs. Von K. Prantl. 2 ftt 16 kr. Lehrbuch der Botanik, nach dem gegenwärtigen Stand der Wissenschaft bearbeitet. Mit 461 eingedrucktten Abbildungen. 8 ftt 40 kr. Excursionsbuch enthaltend praktische Anleitung zum Bestimmen der im deutschen Reich heim. Phanerogamen, durch eingedruckten Holzschnitten erläutert. 1 ftt 80 kr. Die Alpenflanzen, nach der Natur gemalt von Jos. Seboth. Mit Text von F. Graf und einer Anleitung zur Cultur der Alpenpflanzen in der Ebene von Joh. Petrasch. Megjelen 12 füzeten 100 színezett képpel. Egyes füzet ára 50 kr. Az itt elősoroltakon kívül bárhol megjelent növénytani és fűvészeti művek álltam gyorsan és olcsó áron megszerezhetők.

Alapos és gyors segítség minden gyomor- és altesti bajban szenvedőknek! Az egészség fentartása legnagyobb részt a nedvek és vérnek tisztítása és tisztántartása, valamint a jó emésztésben rejlik. — Ezen cél elérésére a legjobb és leghatásos szer **Dr. Rósa életbalzsama.** Dr. Rósa életbalzsama mindezen kívánatoknak a legteljesebben megfelel; ez az összes emésztési szervek munkásságát észleli, egészséges és tiszta vért alkot és a testnek az előbbi erejét és egészségét visszaadja. — Minden emésztési bajok, névszerint: étvágyhiány, savanyu felbőgés, felpuffadás, hányás, gyomorgörcs, benyálkásodás, aranyér, a gyomor étkekkel való megterhelése stb. ellen a leghatásos és legbiztosabbnak talált házi-szer, mely magának a legrövidebb idő alatt kitűnő hatása miatt általános elterjedést szerzett. Egy nagy üveg 1 ftt. Félüveg 50 kr. Sok száz elismerő levél megtekintésre készen áll. Ez életbalzsam bérmentes megkeresések következtében utánvétel mellett mindenfelé szétküldetik. **Fragner B. urnak, Prága.** Tíz év óta gyomorhajban szenvedtem, mely étvágyamat és álmatag elrablta s igen sok fájdalmat okozta, elhatároztam magamat az ön Dr. Rósa-féle életbalzsamának használására, melynek hatása nálam annyira kitűnőnek bizonyult, hogy most teljesen jól érzem magamat, jóízűen eszem és alszom, melyért önnek köszönetemet nyilvánítom. Egyszersmind felkérem mellékelni 10 forintért számomra ismét — Dr. Rósa-féle életbalzsamából nagy palackokat küldeni. — Rosenberg Chaim, Galatz (Romania) Márcz. 7. 1878. Mélyen tisztelt Fragner ur! Kérem szépen mellékelni 18 márkért ismételtén Dr. Rósa-féle életbalzsamot küldeni. E balzsam kitűnő gyógyszer étvágy tanúság, elsovágyodás és álmatag éjek ellen. Egyének kikeről orvosok lemondhatk ez életbalzsam használatát után meggyógyosodotok és meggyógyosodotok. — Postafordultávali szíves elintéztést várva vagyok alázatos szolgálja. Stolzemberg H. Loos-Heinersdorf, Müncheberg mellett aug. 14. 1875. **Figyelemreztetésül.** Kellmetlen félreértések kikerülése tekintetéből kérem a t. közönséget, mindig Fragner gyógytárából kerülni Dr. Rósa-féle életbalzsamot kéri, mert tapasztalatom szerint némely helyen csak egyszerű életbalzsamot árusítanak el, mely a Dr. Rósa-féle balzsamhoz képest csak hatályatlan keverék. A valódi Dr. Rósa-féle életbalzsam egyedül a főraktárból Fragner B. gyógytárából (Prága, 205-3.) kapható. **Budapest:** Török József gyógyszerésznél. **Kolozsvárt:** egyedül raktár: Wolf János gyógyszerésznél. **Kolozsvárt:** Gyógyszerész Wolf Gábor és fiánál. **Raktárak a birodalom majd minden gyógytárában, valamint Ausztria minden fűszerkereskedésében vannak.** Minden gyógyszerész és kereskedő urak, kik Dr. Rósa életbalzsamából raktárt tartani óhajtanak, szíveskedjenek a fennírt főraktárhoz Prágába fordulni. (128) (6-18)

(2-5) A páris 1878-iki és egyébb 5 kiállításán I-rendű érmekkel kitüntetett. **LÖRINCZ ISTVÁN,** lábbeli gyára Budapest, muzeumkörút 8. Van szerencsém a t. cz. vidéki közönséget értesíteni, miszerint lábbeli gyáramat akként berendeztem, hogy mindennemű férfi-, női- és gyermek-lábbelieket a legújabb divatminta szerint a legszélidőben készítek, mérsékelt árak mellett, gyorsan és pontosan kiszolgáltatom. Kíván a t. társaság idejére ajánlom a mátnál bővebb körben készült lovagló esztendőket, és kiegészítő ruhát toponak. **Lörincz István.** Ajánjegyek ingyen és bérmentve küldetnek. — Mentiük legendá egy nialt lábbelit.

A fűvészet kedvelőinek ajánlható némely jelesebb művek jegyzéke, melyek Kolozsvárt **Stein János** könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók. **A fűvészet alapvonalai,** tekintettel a műveltebb néposztály szükségletére. A m. tud. akadémia által a magyar hölgyek díjjal koszorúzott pályamű. Írta dr. Soltész János. 80 kr. **Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve.** Írta Hazslinszky Frigyes. 2 ftt 80 kr. **Ejszakai Magyarhon viránya.** Fűvészeti kézikönyv. Írta Hazslinszky Frigyes. 1 ftt 20 kr. **Pestmegye és tájéka viránya.** Vezérfonal az e megyében vadon termő növények könnyű és biztos meghatározására. A tanuló ifjuság és a fűvészet kedvelők számára írta Gönczy Pál. 2 ftt 40 kr. **A növények természetrajza képekben.** Dr. Schubert G. H. közönségesen ismert és kedvelt természetrajzi tankönyvnek elrendelése nyomán szerkeszté Hochstetter M. F. tanár. Magyaritá Virányi János. 52 ivre finomul színezett rajzok és magyarázó szöveggel. 9 ftt — kr. **A legnevezetesebb ehető, gyanus és mérges gombák természetthü képekkel tizenkét színnyomatu táblán.** Dr. Lorinser Frigyes Vilmos után fordította Renner Adolf m. k. tud. egyet. növénytani tanársegéd. 5 ftt 60 kr. **Magyarország hártagombáinak válogatott képei.** Schulzer István és saját észleletei és rajzai nyomán a magyar tudom. akadémia III. osztályának megbízásából kidolgozta Kálcshbrenner Károly. Egész iv alak 4 részben. 20 ftt — kr. **A magyarországi vadon és kertekben nővő s feltűnőbb mérges növények alakjainak természetthü képei.** A Renner Adolf által szerkesztett mérges növények leírásához alkalmazva 14 táblán. Magyaranylvre fordította és a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélyével kiadta Hartinger Antal. Magyar fordításban közli Gönczy Pál. Magyarázó szöveggel. 15 ftt — kr. **A magyarországi feltűnőbb ehető és mérges gombák alakjainak természetthü képei** a Bil J. Gy. által szerkesztett gombák leírásához alkalmazva 12 táblán. Fordította Gönczy Pál. Magyarázó szöveggel. 15 ftt — kr. **A növényország tankönyve.** Gymnasiumok, reálisoklak; erdőszek, gazdaszok és gyógyszerészek, valamint magán-tanulók használatára. Írta dr. Thomé O. V. 2 ftt 50 kr. **L'herbier des demoiselles, ou traité complet de la botanique, présentée sous une forme nouvelle et spéciale ouvrage orné de planches et illustré de jolies vignettes.** Par Edmond Andouit. 4 ftt — kr. **Le jardin fleuriste.** Instruction pour la culture des plantes annuelles, bisannuelles, vivaces, ognons a fleurs; cactées plantes a feuilles ornementales, plantes aquatiques; confières etc. 4-e édition revue et complétée par M. Augusta Rivière. 3 ftt — kr. **Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefasspflanzen** nebst einer Pflanzengeographischen Übersicht. Von Dr. August Neillreich. 5 ftt 50 kr.

Stein János könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt. **Ismeret armérséklés!** **Eredeti patent-varrógépek** **Wheeler és Wilson-rendszer** **Teutsch József B. Segesvárt.** Rendes göngyölés vasúti szállítási tőrsédt nem vállaltok, hanem előforduló esetekben pótlarakokkal szívesen szolgálók azon árban, melyben azok nekem állnak.

Nro I. ívelt asztallal és minden készlettel, állvány	30 ftt — kr.
gázda szon aranyozva csak	35 ftt — kr.
Nro II. ívelt asztallal, és minden készlettel, állvány	42 ftt — kr.
gázda szon aranyozva csak	43 ftt 50 kr.
Nro 9. arany átkéssel, eszirt díta-asztalon, zárószek rényvel; állvány gázda szon aranyozva	50 ftt — kr.
Nro 2. aran jékítéssel, gázda szon ívelt díta- vagy na-haj romlasztalon, oszlopokkítéssel és zárószek rényvel; állvány gázda szon aranyozva	
Nro 7. ar anykítéssel, gázda szon ívelt dí fűszek-rányon oszlopokkal amerikai dítfából; állvány gázda szon aranyozva	

100 Kilo.		100 Kilo.	
Lenolaj-kencze	46 ftt — kr.	Levézöld (Lauhrgrün)	
Alapfesték fehér	22 " — "	legfinomabb II-a	36 ftt — kr.
" barna v. szürke	22 " — "	Levézöld (Lauhrgrün)	
Kremerfehér legfin.	52 " — "	legfinomabb III-a	32 " — "
Venetianerfehér	46 " — "	Fekete (Flammruss)	
Hamburgerfehér	38 " — "	legfinomabb	54 " — "
Ezüst szín	46 " — "	Fekete (Flammruss)	
" finom	38 " — "	finom	50 " — "
Holländerfehér legfin.	30 " — "	Ockersárga világos v.	
Horganyfehér		sötét legfinomabb	24 " — "
(Zinkweiss) legfin.	48 " — "	Ockersárga világos v.	
Horganyfehér finom	38 " — "	sötét finom	22 " — "
" szürke	38 " — "	Veres (Engelroth) vil.	
Császárzöld legfin. I-a	54 " — "	v. sötét legfinomabb	22 " — "
" legfin. II-a	46 " — "	Fedélveres (Engelroth)	20 " — "
" III-a	40 " — "	Barna (Umbraun) vil.	
Levézöld (Lauhrgrün)		v. sötét legfinomabb	42 " — "
legfinomabb I-a	45 " — "	Üveges ragasz	
(147)	(12-*)	(Glaser-Kitt)	14 " — "

Tisztelettel **KISS SÁNDOR.**

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 ftt. **Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 ftt.** egész hordó vételnél készfizetés mellett. **DIETRICH SÁMUEL** vas- és fűszer üzletében Kolozsvártt. (136) (20-*)